

Broj: 01-011/20-8930/1

Datum: 24.12.2020.

Za: VLADA CRNE GORE

prof.dr Zdravku Krivokapiću, predsjedniku

Predmet: Informacija o trenutnom stanju u nacionalnom avio prevozniku „Montenegro airlines“ AD Podgorica

Uvaženi,

Zakon o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" AD Podgorica je suspendovan odlukom Savjeta Agencije za zaštitu konkurencije. Usled nejasnih i nerijesenih nadležnosti unutar Agencije ZZK, na osnovu stečenih informacija konsultanti su podržali pozitivno mišljenje o Zakonu, koje Savjet agencije nije prihvatio, te dao rješenje kojim se obustavlja dalja isplata sredstava po osnovu važećeg Zakona. Na žalost, mogućnost žalbe na obustavu isplata nisu sprovedene od strane tadašnjeg Ministarstva saobraćaja i pomorstva, te je izgubljena mogućnost spovodjenje upravnog postupka. Nakon toga, a u vrijeme COVID pandemije, Montenegro Airlines ne može da održi poslovanje, koje je sada dovedeno do potpune finansijske insolventnosti kompanije. Bez direktne, hitne pomoći, Montenegro Airlines ne može da nastavi redovno poslovanje. Dugogodišnji problem, nastao kao posledica lošeg poslovanja, upravljanja i ne primjenjivanja pravih organizacionih i strukturalnih programa konsolidacije je doveo do gotovo likvidacije kompanije. Naglasio bih da, sami Zakon lex specialis o Montenegro Airlines-u nije donešen na pravi nacin, niti je proistekao iz ozbiljnih namjera konsolidacije i racionalizacije poslovanja.

U prilogu je zbirna tabela dugovanja kompanije, a ono što je urgentno za plaćanje je:

- Dugovanje Eurocontrolu od 160.000 EUR-a i mogućnost zaplene aviona na aerodromima u EU od subote 26.12.2020 godine
- Dugovanje zakupodavca aviona Embraer 195 kompaniji GECAS u iznosu od oko 1,2 miliona EUR-a sa zahtjevom za prekid ugovora za iznajmljivanje aviona 01.01.2021 godine
- Dugovanje zakupodavcu motora za Embraer-e 195 kompaniji BEAUTECH u iznosu od oko 600.000 EUR-a sa zahtjevom za raskid ugovora i povraćaj 28.12.2020 godine
- Dugovanja Aerodromu Beograd za pružene usluge u iznosu od oko 500.000 EUR-a

Po osnovu pomenutog Zakona Montenegro Airlines-u je isplaćen iznos od 4,2 miliona EUR-a (umanjen u konačnom na iznos od 3,7 miliona EUR-a), što su namjenska sredstva za restauraciju motora. Za korišćenje ovih sredstava za tekuće obaveze je neophodna odluka Vlade Crne Gore, kao kolektivnog organa. Druga opcija je davanje kratkoročne pozajmice uz

tržišne uslove u iznosu od oko 5 miliona EUR-a ili jednostavnio nastavak primjene spornog zakona i isplata neisplaćenih sredstva u iznosu od oko 3,8 miliona EUR-a.

Socijalna komponenta kompanije je još gora, jer je za oko 350 zaposlenih zadnja mjesečna zarada isplaćena u septembru ove godine, uz činjenicu da kompanija nije plaćala obaveze Poreskoj upravi za poreze i doprinose od oktobra mjeseca 2016 godine. Gotovo svi zaposleni su kreditno zaduženi, a veći dio, izuzev management-a, pilota i mehaničara, ima mjesečna primanja manja od prosječne plate u Crnoj Gori.

Likvidacijom Montenegro Airlines-a, koja je neminovna, u situaciji da im se ne pruži urgentna pomoć, se gube svi benefiti koje baštini kompanija i država, kao vlasnik, poslovanjem od 26 godina, kao što su slotovi, prava letenja, iznajmljeni avioni (pogotovo avion koji u finansijskom lizingu i za čiju potpunu otplatu je preostalo oko 6 miliona EUR-a), članstvo u IATA, code share ugovori sa drugim kompanijama, program za prodaju karata do gubitaka sertifikata i licenci vazduhoplovnog osoblja. Sami postupak likvidacije bi zahtijevao izdvajanje dodatnih sredstava u iznosu od oko 50 miliona EUR-a.

Ukoliko dođe do prestanka postojanja Montenegro Airlines-a, postupak stvaranja apsolutno nove kompanije neće biti kraći od 6 do 9 mjeseci. Mogućnost stvaranja nove kompanije, je moguća jedino intenzivnim radom, promjenom management strukture, apsolutnom racionalizacijom poslovanja u periodu od narednih 2 mjeseca, kako bi se obezbijedili preduslovi za otpočinjanje procesa stvaranja nove kompanije. U djelimičnom, kratkom periodu egzistencije obje kompanije, nova kompanija bi u određenom momentu preuzela u potpunosti poslovanje i prava stare kompanije. Sve manjkavosti i nedosljednosti Montenegro Airlines-a po obavezama prema Evropskoj komisiji, po osnovu dodijeljene državne pomoci bi nestale njenom likvidacijom.

Pored svih manjkavosti i nedostataka u dosadašnjem poslovanju Montenegro Airlines-a, avio kompanija je veoma bitan, infrastrukturni saobraćajni segment za ekonomiju i državu Crnu Goru, prije svega kao podrška turističkoj privredi. Nesporna je činjenica da većina turista u Crnoj Gori dolazi upravo sa Montenegro Airlines-om., po istraživanjima svih inostranih, relevantnih, avio kompanija i tour operatera. Važna činjenica je da je Montenegro Airlines, do sada učestvovao u saobraćaju na crnogoskim aerodromima sa preko 55%, što će vjerovatno zahtijevati i izmjenu predložene koncesije za aerodrome Crne Gore.

Definitivno i u regionu, posebno uočljiv je primjer državne pomoći kompaniji Air Serbia i najvećem evropskom avio-operateru Lufthansa-l, odluka o očuvanju i postojanju nacionalnog avio prevoznika je isključiva politička odluka. U prilogu su rješenja za pomoć odobrenu Air Serbia i Luthansa.

Ono što je neminovno primijeniti u narednom periodu u kompanijama sa većinskim vlasništvom države koje negativno posluju, bi kao minimum bile:

- smanjenje zarada management u iznosu ne manjem od 50%
- smanjenje zarada svim zaposlenim u iznosu od 30%, izuzev zaposlenih sa zaradom manjom od prosječne u Crnoj Gori
- ukidanje svih ostalih troškova izuzev za operativne potrebe u cilju obezbijeđenja osnovne djelatnosti

Činjenica je da ove mjere kasno dopijevaju, ali na žalost, Ministarstvo za kapitalne investicije nije imala priliku da ranije reaguje.

Upozorio bih, da nas sličan slijed događaja očekuje po pitanju dospjeća rata za brodove u vlasništvu "Barske plovidbe" i "Crnogorske plovidbe", koje nisu u stanju da iz sopstvenih sredstava servisiraju pomenuta potraživanja, već zavise isključivo od državne pomoći. Već je izvjesno davanje negativnog mišljenja Agencije za zaštitu konkurentnosti. Po uputstvu agencije, vremena za izradu studije konsolidacije i perstrukturiranja ovih kompanija je veoma malo, jer su konačni rokovi za plaćanje 21.01.2021 godine. Na žalost, prilične su mogućnosti da Crna Gora ostane u periodu od mjesec dana bez brodova i aviona.

Likvidacija, čak i ovakvog Montenegro Airlines-a, dovela bi neumitno do mnogostruko težeg stvaranja nove kompanije, a za mene licno bi bio nemjerljiv profesionalni neuspjeh.

U prilogu su opomene za raskid ugovora kompanije GECAS koja je izdala avione kompaniji Montenegro Airines.

Špoštovanjem,

Zoran Radunović
DRŽAVNI SEKRETAR

Dostavljeno:

- Naslovu

- a/a